

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO
NA POSZCZEGÓLNE OCENY DLA KLASY VI**

SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 1 W KROŚNIEWICACH

Ocena dopuszczająca:

Kształcenie literackie

- rozpoznaje bohaterów powieści,
- formułuje pytania na wskazany temat,
- konfrontuje sytuacje z tekstu z własnymi doświadczeniami,
- zna pojęcie *fikcja literacka*,
- wypowiada się na temat poprawności języka w życiu codziennym,
- odpowiada na pytania dotyczące elementów świata przedstawionego,
- przygotowuje plan kilku obrazów filmowych dokumentujących jedną z przygód,
- zna pojęcie *literatura fantasy*,
- zna pojęcie *reklama*,
- wie, czym jest slogan reklamowy i rozumie jego funkcję,
- odczytuje intencje wypowiedzi reklamowej,
- czyta rady dla piszących tekst o charakterze perswazyjnym,
- określa na schemacie czas życia i twórczości autora oraz czas zdarzeń przedstawionych w komiksie,
- opowiada o zdarzeniach,
- zna pojęcie *literatura fantastyczno-naukowa*,
- wyszukuje w tekście informacje dotyczące miejsca akcji,
- porządkuje zdarzenia w kolejności chronologicznej,
- wyszukuje w tekście neologizmy,
- wymienia wybrane cechy klasycznej baśni,
- wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze,
- zna pojęcie *adresat wiersza*,
- określa nastrój wiersza,
- czyta uważnie przypowieść ,
- określa cechy i postawy bohaterów przypowieści,
- wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym,
- dostrzega komizm w bajkach,
- wie, że w bajkach zwierzęta uosabiają cechy ludzkie,
- zna pojęcie *kontrast*,
- rozpoznaje bajkę wśród innych tekstów literackich,
- omawia morał wybranej bajki,
- czyta teksty poetyckie,
- zapoznaje się z pojęciem *hymnu*,
- rozpoznaje modlitewny charakter utworu,
- rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną,
- zna budowę i wyznaczniki listu oficjalnego,
- przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze list oficjalny,
- ogląda uważnie reprodukcje obrazów zamieszczone w podręczniku,
- wie, co przedstawia martwa natura,
- podaje podstawowe informacje na temat obrazu,
- przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje opis obrazu,
- rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących treści tekstu,
- wie, co jest tematem powieści przygodowej,
- określa typ narratora występującego we fragmencie powieści,
- wskazuje bohaterów realistycznych,
- rozpoznaje świat realistyczny i fantastyczny w powieści,
- opowiada o wydarzeniach,
- czyta rady dla dyskutujących,
- bierze udział w dyskusji.

Kształcenie językowe i ortografia

- wyszukuje wyrazy z *ó* i *u* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zna zasady pisowni *ó* i *u*, stara się je stosować,
- korzysta ze słownika ortograficznego,
- rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy,
- rozpoznaje w tekście formy liczb, czasów, osób, rodzajów gramatycznych czasownika,
- rozpoznaje nieosobowe formy czasownika,
- rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane,
- wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej,
- zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu *iść*, w czasie przeszłym i stara się je stosować,
- zna zasady pisowni *nie* z czasownikami i stara się je stosować,
- dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników,
- rozpoznaje formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego,
- zna zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego,
- rozpoznaje w zdaniach zaimek zwrotny *się*,
- zna konstrukcje językowe z zaimkiem zwrotnym *się*,
- wyszukuje wyrazy z cząstkami *-bym*, *-byś*, *-by*, *-byśmy*, *-byście* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek *-bym*, *-byś*, *-by*, *-byśmy*, *byście*,
- rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy,
- rozpoznaje formy liczb, przypadków i rodzajów rzeczownika,
- zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować,
- wyodrębnia temat i końcówki rzeczownika,
- wyszukuje wyrazy z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zna zasady pisowni *rz* i *ż*, stara się je stosować,
- rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy,
- określa liczbę i rodzaj przymiotników,
- zna stopnie przymiotnika,
- stopniuje przymiotniki,
- wyszukuje wyrazy z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zna zasady pisowni *h* i *ch*, stara się je stosować,
- rozpoznaje przysłówki wśród innych części mowy,
- rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem,
- zna stopnie przysłówka,
- stopniuje przysłówki,
- rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy,
- odróżnia liczebniki główne od porządkowych,
- odróżnia liczebniki proste od złożonych,
- dostrzega trudności w zakresie odmiany niektórych liczebników,
- zna pojęcie *zaimek*,
- rozpoznaje niektóre *zaimki* wśród innych części mowy,
- rozpoznaje przyimek wśród innych części mowy,
- rozpoznaje przyimki proste i złożone,
- wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe,
- wyszukuje wyrażenia przyimkowe i przyimki złożone w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych,
- zna pojęcie *spójnik*,
- rozpoznaje niektóre spójniki wśród innych części mowy,
- zna pojęcie *wykrzyknik* jako część mowy,
- rozpoznaje wykrzykniki w tekście,

- zna pojęcie *partykuła*,
- rozpoznaje partykuły w tekście,
- tworzy różne typy wypowiedzeń,
- stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi,
- odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika,
- rozpoznaje w zdaniu orzeczenie,
- wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej,
- zna pojęcie *orzeczenie czasownikowe*,
- zna pojęcie *orzeczenie imienne*,
- rozpoznaje w zdaniu podmiot,
- zna pojęcie *podmiot gramatyczny*,
- zna pojęcia *podmiot szeregowy* i *podmiot towarzyszący*,
- rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone przymiotnikami,
- zna funkcję składniową przydawki,
- rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone rzeczownikami,
- zna funkcję składniową dopełnienia,
- rozpoznaje w zdaniu okoliczniki czasu, miejsca i sposobu,
- zna funkcję składniową okoliczników,
- zna pojęcie *zdanie podrzędnie złożone*,
- ze zdań pojedynczych tworzy zdania podrzędnie złożone,
- rozpoznaje zdania współrzędnie złożone,
- zna najczęściej używane spójniki w zdaniach współrzędnie złożonych,
- rozpoznaje zdania podrzędnie złożone,
- zna pojęcie *zdanie podrzędne przydawkowe*,
- zapisuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym,
- zna pojęcie *zdanie podrzędne dopełnieniowe*,
- zapisuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym,
- zna pojęcie *zdanie podrzędne okolicznikowe*,
- zna rodzaje zdań okolicznikowych,
- zapisuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym,
- zna pojęcie *zdanie podrzędne podmiotowe*,
- zapisuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym ,
- zna pojęcie *zdanie podrzędne orzecznikowe*,
- zapisuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym ,
- stosuje funkcjonalnie kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzeń,
- zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym oraz złożonym i stara się je stosować,
- dostrzega trudności w zakresie użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu,
- dzieli wyrazy na głoski i litery,
- wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce,
- odróżnia spółgłoski od samogłosek,
- wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, dźwięcznymi i bezdźwięcznymi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych, stara się je stosować,
- zna pojęcia *głoski ustne* i *głoski nosowe*,
- podaje przykłady głosek ustnych i nosowych,
- wyszukuje wyrazy z zakończeniami *-ę, -em, -q, -om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- dzieli wyraz na sylaby,
- prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem,
- rozpoznaje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne,
- rozpoznaje wyrazy wieloznaczne,
- rozpoznaje wyrazy wartościujące pozytywnie i negatywnie,
- zna pojęcia *zgrubienie* i *zdrobnienie*.

Ocena dostateczna:

Kształcenie literackie

- prezentuje bohaterów,
- buduje zróżnicowane pytania,
- opisuje reakcje bohaterów,
- dostrzega fikcyjny charakter świata przedstawionego w utworze,
- uczestniczy w dyskusji na temat wyrazów obcych i zapożyczonych,
- opisuje miejsce na podstawie ilustracji i fotografii,
- omawia różnice między szkołą dawną i współczesną,
- rozpoznaje uczucia na podstawie niewerbalnych środków komunikowania się,
- podaje najistotniejsze informacje na temat bohaterów, uwzględnia je w treści ogłoszenia,
- posługuje się ze zrozumieniem terminami *plener*, *kadr*,
- wskazuje elementy fantastyczne w omawianym tekście,
- redaguje krótkie opowiadanie z dialogiem, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku,
- odróżnia informacje od wypowiedzi oceniających,
- odczytuje znaczenie wybranych haseł reklamowych,
- rozpoznaje niektóre środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych,
- tworzy prosty tekst o charakterze reklamowym, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku,
- opisuje tytułowych bohaterów komiksu,
- wskazuje motywy wykorzystane w komiksie,
- objaśnia pojęcie *literatura fantastyczno-naukowa*,
- ustala czas akcji,
- wyszukuje informacje w tekście,
- wskazuje elementy komizmu w utworze,
- wymienia większość cech klasycznej baśni,
- wymienia czynności kreujące kolejne elementy obrazu poetyckiego,
- określa osobę mówiącą oraz adresata wiersza,
- wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do oddania nastroju w wierszu,
- odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście,
- rozumie znaczenia słów i pojęć: *drugie dno*, *prawdy moralne*,
- odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście,
- zna cechy przypowieści jako gatunku literackiego,
- przytacza właściwe fragmenty tekstu,
- wie, jaką funkcję pełni uosobienie w bajkach,
- ocenia postępowanie bohaterów,
- formułuje pouczenie wynikające z utworu,
- zna pojęcie *komizm*,
- określa cechy charakteru bohaterów zwierzęcych w bajkach,
- wskazuje w bajkach elementy zestawione na zasadzie kontrastu,
- wskazuje różnice pomiędzy bajką i baśnią,
- sporządza plan najważniejszych zdarzeń,
- przekształca zdania złożone na pojedyncze oraz zastępuje słowa i wyrażenia szczegółowe ogólnymi,
- redaguje notatkę, korzystając z rad w podręczniku,
- odtwarza główne wydarzenia utworu,
- dostrzega różnicę między czasem akcji, a czasem przywołanych, wcześniejszych zdarzeń,
- opisuje zachowanie skonstrastowanych postaci,
- zna pojęcie *monolog*,
- opisuje obrazy poetyckie w utworze,
- opisuje nastrój wiersza,
- wymienia cechy hymnu,
- wie, że bohaterowie mogą być charakteryzowani bezpośrednio lub pośrednio,
- wskazuje w tekście pytania o charakterze filozoficznym,

- wymienia imiona pierwszych bóstw,
- wyodrębnia etapy powstawania świata,
- opowiada o powstaniu człowieka,
- nazywa stwarzane kolejno byty,
- opisuje świat stworzony przez Boga,
- porównuje mitologiczny i biblijny opis powstawania świata,
- wie, w jakich sytuacjach komunikacyjnych używać języka oficjalnego,
- zapisuje poprawnie datę dzienną,
- redaguje list oficjalny, korzystając z rad w podręczniku,
- wskazuje i nazywa najbardziej widoczne elementy obrazów,
- wyraża opinię na temat dzieła malarskiego,
- redaguje opis obrazu, korzystając z rad w podręczniku,
- wyszukuje w utworze wyrazy związane tematycznie z malarstwem,
- określa emocje osoby mówiącej,
- nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu,
- identyfikuje utwór jako powieść przygodową,
- zna cechy filmu kultowego,
- rozpoznaje i nazywa cechy charakteru bohaterki tekstu,
- dostrzega kontrastowe zestawienie postaci w utworze,
- wie, co obejmuje scena filmowa,
- wie, jakie filmy zaliczane są do kina familijnego,
- wie, na czym polega i z czego wynika komizm słowny w wypowiedziach postaci filmowych,
- określa tematykę wywiadu,
- prezentuje opinię bohaterki wywiadu na temat aktorstwa.

Kształcenie językowe i ortografia

- stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z ó i u,
- tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika,
- tworzy formy różnych czasów czasownika,
- odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje,
- wskazuje w tekście bezokoliczniki oraz formy nieosobowe zakończone na *-no*, *-to*,
- poprawnie stosuje formy czasowników dokonanych i niedokonanych w różnych czasach,
- zna pojęcia *czasowniki przechodnie* i *czasowniki nieprzechodnie*,
- stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu *iść*, w czasie przeszłym,
- stosuje zasady pisowni *nie* z czasownikami,
- zna zasady pisowni *-źć*, *-ść*, *-qć* w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować,
- poprawnie odmienia większość czasowników użytych w ćwiczeniach,
- tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego,
- stara się stosować zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego,
- stosuje formy zaimka zwrotnego *się* w sytuacjach typowych,
- zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek *-bym*, *-byś*, *-by*, *-byśmy*, *-byście* i stara się je stosować,
- odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych
- stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zna pojęcia *rzeczowniki żywotne* i *nieżywotne* oraz *rzeczowniki osobowe* i *nieosobowe*,
- tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych,
- wie, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika,
- rozpoznaje rzeczowniki oznaczające cechy i nazywające czynności,
- zna rzeczowniki odmieniające się tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej,
- stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *rz* i *ż*,
- wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do określanego rzeczownika,
- określa przypadki przymiotników,

- wskazuje przymiotniki, niepodlegające stopniowaniu,
- stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *h* i *ch*,
- stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą,
- wie, od jakich części mowy tworzone są przysłówki,
- zestawia przysłówki o przeciwstawnym znaczeniu,
- wskazuje przysłówki niepodlegające stopniowaniu,
- wykorzystuje wiedzę o zależności form liczebnika od form określanego rzeczownika,
- rozpoznaje liczebniki zbiorowe, ułamkowe i nieokreślone,
- wykorzystuje wiedzę o budowie liczebników złożonych do poprawnego ich zapisu,
- wie, że funkcją zaimków jest zastępowanie innych części mowy,
- stosuje poprawne formy zaimków odmiennych,
- tworzy przymyki złożone,
- wie, że przymyki wymagają użycia odpowiedniego przypadku rzeczownika,
- rozpoznaje przymyki funkcjonujące tylko w wyrażeniach przymikowych,
- zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przymików złożonych i wyrażeń przymikowych i stara się je stosować,
- wskazuje spójniki, przed którymi zasadniczo nie stawia się przecinków,
- uzupełnia wypowiedzi partykułami w określonym celu,
- stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu *nie* z różnymi częściami mowy,
- wie, że wypowiedzenie wykrzyknikowe służy podkreśleniu ekspresji wypowiedzi,
- rozpoznaje równoważniki zdań,
- odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego,
- rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu,
- wie, jak zbudowane jest orzeczenie imienne ,
- rozpoznaje orzeczenie imienne w zdaniu,
- zna pojęcie *podmiot logiczny*,
- zna pojęcie *podmiot domyślny*,
- wie, że w funkcji podmiotu występują rzeczowniki oraz inne części mowy w funkcji rzeczownikowe,
- buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami,
- wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka,
- buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami,
- wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone dopełnienia,
- buduje poprawne związki wyrazowe z okolicznikami,
- wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki,
- wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określane i określające,
- wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające,
- objaśnia pojęcie *zdania podrzędnie złożone* na przykładach,
- wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne,
- zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe,
- odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu,
- objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym,
- objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne przydawkowe* na przykładach,
- wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne przydawkowe,
- objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne dopełnieniowe* na przykładach,
- wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne dopełnieniowe,
- rozpoznaje rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych,
- objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne okolicznikowe* na przykładach,
- wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne okolicznikowe,
- objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne podmiotowe* na przykładach,
- wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne podmiotowe,
- objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne orzecznikowe* na przykładach,
- wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne orzecznikowe,
- stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym,
- stara się stosować zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu,

- korzysta ze słownika wyrazów obcych,
- zna budowę słownika poprawnej polszczyzny,
- wyszukuje hasła w słowniku poprawnej polszczyzny,
- rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze,
- podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek,
- rozpoznaje spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz twarde i miękkie,
- stosuje zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- odróżnia głoski ustne od nosowych,
- zna zasady dotyczące pisowni połączeń literowych *en, em, on, om*, stara się je stosować,
- stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami *-ę, -em, -q, -om*,
- wie, czym jest akcent wyrazowy,
- określa funkcję akcentu zdaniowego,
- dopasowuje do podanych wyrazów oraz związków wyrazowych synonimy i antonimy,
- podaje różne znaczenia wyrazów wieloznacznych,
- rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia w tekście,
- tworzy zdrobnienia i zgrubienia.

Ocena dobra:

Kształcenie literackie

- uzasadnia swoją opinię na temat bohatera właściwie dobranymi argumentami,
- wykorzystuje informacje z tekstu do tworzenia pytań,
- objaśnia założenia projektu przedstawionego w tekście,
- wyjaśnia, na czym polega fikcja realistyczna,
- dobiera trafne argumenty w dyskusji,
- omawia różne elementy świata przedstawionego,
- wyraża opinię o szkole w różnych epokach,
- używa właściwych środków językowych do nazwania różnych uczuć,
- używa ze zrozumieniem i we właściwym kontekście słowa *reklama*,
- rozpoznaje przysłowia i związki frazeologiczne w hasłach reklamowych,
- zna środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych,
- tworzy poprawny językowo i stylistycznie tekst o charakterze reklamowym,
- opisuje miejsca akcji poszczególnych fragmentów komiksu,
- określa problematykę utworów komiksowych,
- wyszukuje w tekście neologizmy,
- wskazuje rekwizyty charakterystyczne dla s.f.,
- używa funkcjonalnie epitetów w opisie obrazu poetyckiego,
- opisuje osobę mówiącą i adresata wiersza,
- objaśnia przenośne znaczenia w wierszu,
- określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści,
- analizuje problem winy i kary,
- przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści,
- określa cechy fabuły przypowieści,
- odczytuje podstawowe treści ukryte ,
- przekształca wypowiedzi bohaterów na współczesną wersję językową,
- poprawnie dopasowuje epitety i określenia dotyczące poszczególnych bohaterów,
- zna pojęcie *ironia*,
- uogólnia przesłanie tekstu za pomocą przysłowia,
- wyciąga wnioski na temat przyczyn i skutków zdarzeń w bajce,
- redaguje poprawną językowo i stylistycznie notatkę,
- porządkuje wydarzenia według podanego schematu,
- zna pojęcie *retrospekcja*,

- objaśnia przemianę bohatera,
- nazywa uczucia i emocje eksponowane w wypowiedziach postaci,
- określa temat utworu,
- opisuje postawę bohatera utworu,
- przedstawia i uzasadnia swoje zdanie,
- wskazuje użyte w utworze środki językowe,
- określa osobę mówiącą i opisuje jej uczucia,
- określa, czy tekst jest hymnem,
- zestawia wartości i antywartości,
- porządkuje relacje na temat bohatera,
- rozpoznaje cechy bohatera na podstawie charakterystyki pośredniej,
- formułuje pytania o charakterze filozoficznym,
- opowiada o powstaniu świata według mitologii,
- wyjaśnia znaczenia frazeologizmów pochodzących z mitologii,
- opisuje sposób stwarzania świata przez Boga,
- podaje cechy Boga,
- wymienia przywileje i obowiązki człowieka,
- wskazuje różnice między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata,
- objaśnia pojęcia *język oficjalny* i *język nieoficjalny*,
- analizuje budowę regulaminu,
- redaguje poprawny formalnie, językowo i stylistycznie list oficjalny,
- określa stanowisko autorki wobec dzieł malarza,
- wyraża swoje zdanie na temat opinii o dziełach malarza zaprezentowanej w tekście,
- omawia pojęcie *zgrubienie*, odwołując się do przykładów z tekstu,
- dostrzega elementy karykaturalne w dziele malarskim,
- wyszukuje przerzutnie w tekście,
- omawia rymy w wierszu, objaśnia, na czym polega ich oryginalność,
- określa tematykę serialu,
- objaśnia elementy komizmu słownego w wypowiedziach postaci,
- dostrzega zróżnicowanie pytań występujących w wywiadzie,
- wyraża własną opinię na temat aktorstwa,
- charakteryzuje bohaterkę w formie karty postaci w grze,
- formułuje właściwe kontrargumenty.

Kształcenie językowe i ortografia

- zapisuje poprawnie większość wyrazów z *ó* i *u* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- przekształca formy osobowe czasowników na bezokoliczniki i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu,
- przekształca formy osobowe czasowników na formy nieosobowe zakończone na *-no*, *-to* i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu,
- poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych,
- odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich,
- poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika,
- poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu *iść*, w czasie przeszłym,
- stosuje zasady pisowni *-źć*, *-ść*, *-ąć* w zapisie zakończeń bezokolicznika,
- poprawnie odmienia czasowniki użyte w ćwiczeniach,
- przekształca zdania, wykorzystując różne formy trybu czasownika,
- poprawnie akcentuje większość czasowników w formie trybu przypuszczającego,
- opisuje różnice między czasownikami z zaimkiem *się* i bez niego,
- poprawnie stosuje zaimek zwrotny *się*,
- stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek *-bym*, *-bys*, *-by*, *-byśmy*, *-byście* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,

- rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne,
 - rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe,
 - określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przymyki,
 - wykorzystuje wiedzę o tym, że te same końcówki mogą wystąpić w różnych przypadkach rzeczownika,
 - odmienia na dwa sposoby rzeczowniki typu *oko*, *ucho* – w zależności od znaczenia,
 - tworzy poprawne formy większości rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach,
 - zapisuje poprawnie większość wyrazów z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
 - łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe,
 - stosuje przymiotniki we właściwych kontekstach,
 - objaśnia funkcję stopni przymiotnika,
 - zapisuje poprawnie większość wyrazów z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
 - zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
 - rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem,
 - objaśnia funkcję stopni przysłówka,
 - wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia od niektórych liczebników określających podmiot,
 - stosuje prawidłowe formy liczebników,
 - wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników prostych i złożonych w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych,
 - rozpoznaje zaimki ze względu na część mowy, którą zastępują,
 - rozpoznaje zaimki ze względu na funkcję, jaką pełnią,
 - używa poprawnych wyrażen przyimkowych w celu określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności,
 - odróżnia wyrażenia funkcjonujące jak przyimek od wyrażen w funkcji przysłówka,
 - stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
 - objaśnia funkcję spójników w zdaniach pojedynczych i złożonych,
 - używa wykrzykników w wypowiedziach,
 - rozpoznaje funkcje wykrzykników,
 - używa partykuł w wypowiedziach,
 - rozpoznaje funkcje partykuł,
 - zapisuje poprawnie większość wyrazów z *nie* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
 - wykorzystuje wiedzę o odmianie wyrazów do tworzenia poprawnych wypowiedzeń,
 - wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań w swoich wypowiedziach,
 - rozpoznaje orzeczenia utworzone przez wyrazy typu *trzeba*, *można*, *należy*, *warto* z towarzyszącym im bezokolicznikiem,
 - nazywa części mowy występujące w funkcji orzecznika,
 - rozpoznaje sytuacje, w których należy użyć podmiotu logicznego,
 - rozumie funkcję stylistyczną podmiotu domyślnego,
 - rozpoznaje zdania bezpodmiotowe,
 - zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami *-i*, *-ii*, *-ji* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
 - rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy,
 - rozumie zależność szyku przydawki i jej znaczenia,
 - rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone różnymi częściami mowy,
 - rozumie zależność między stroną czynną i bierną czasownika a funkcją dopełnienia,
-
- rozpoznaje w zdaniu okoliczniki celu i przyczyny,
 - nazywa części mowy, którymi wyrażone są okoliczniki,
 - stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach podrzędnie złożonych,
 - przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów,
 - przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach podrzędnie złożonych, używając wykresów,
 - stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań złożonych różnego typu,
 - tworzy zdania podrzędne przydawkowe,

- stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym przydawkowym,
- tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe ,
- stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym dopełnieniowym,
- nazywa rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych,
- tworzy zdania podrzędne okolicznikowe,
- stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym okolicznikowym,
- tworzy zdania podrzędne podmiotowe ,
- stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym podmiotowym,
- tworzy zdania podrzędne orzecznikowe,
- stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym orzecznikowym,
- poprawnie stawia przecinki w zdaniach pojedynczych i złożonych,
- stosuje zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzośćłowu,
- korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny,
- wykorzystuje treści słownikowe do wykonania ćwiczeń,
- prawidłowo oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w wyrazach użytych w ćwiczeniach,
- poprawnie zapisuje wyrazy z podanymi grupami samogłosek i spółgłosek,
- poprawnie oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających głoski ustne i nosowe,
- stosuje zasady pisowni połączeń literowych *en, em, on, om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami *-ę, -em, -q, -om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- prawidłowo akcentuje większość wyrazów,
- stosuje w wypowiedzi właściwą intonację zdaniową,
- stosuje zasady pisowni przedrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- stosuje zasady pisowni przyrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- używa wyrazów i określeń synonimicznych w różnych sytuacjach komunikacyjnych,
- zna funkcję zdrobnień, zgrubień oraz innych słów wartościujących emocjonalnie,
- podaje wyrazy bliskoznaczne nacechowane emocjonalnie.

Ocena bardzo dobra:

Kształcenie literackie

- ocenia predyspozycje bohatera do pełnienia funkcji społecznej,
- tworzy uporządkowany zestaw pytań,
- ocenia założenia projektu przedstawionego w utworze,
- odwołuje się w dyskusji do przykładów użycia języka w mediach,
- w opisie bohatera uwzględnia wnioski wyciągnięte z przedstawionych zdarzeń ,
- przytacza argumenty na poparcie swojej opinii o szkole,
- wykorzystuje wiedzę na temat tworzywa filmowego w analizie tekstu powieści,
- objaśnia znaczenie pieśni w kontekście powieściowych zdarzeń,
- redaguje rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem i elementami opisu,
- operuje słownictwem związanym z reklamą,
- rozpoznaje aluzje literackie w hasłach reklamowych,
- określa funkcję różnych środków językowych w wypowiedziach o charakterze perswazyjnym,

- używa w tekście o charakterze reklamowym bogatego języka i ciekawych rozwiązań graficznych,
- zwraca uwagę w prezentacji bohaterów na ich realistyczny lub fantastyczny charakter,
- określa funkcję neologizmów,
- wymyśla dalszy ciąg zdarzeń, utrzymując je w konwencji s.f.,
- tworzy notatkę encyklopedyczną,
- używa ze zrozumieniem słowa absurd ,
- formułuje przesłanie utworu,
- przywołuje konteksty literackie w analizie i interpretacji utworu
- określa rolę wyobraźni w odbiorze tekstu poetyckiego,
- wyjaśnia znaczenie obrazów poetyckich,
- objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego w przypowieściach,
- omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym,
- rozpoznaje różne rodzaje komizmu,
- wskazuje przykłady alegorii w tekstach bajek,
- objaśnia funkcję kontrastu w bajkach,
- wyjaśnia, na czym polega dydaktyczny charakter bajek,
- używa ze zrozumieniem słów *manipulacja* i *hipokryzja*,
- wie, jaka jest funkcja stylistyczna przekształceń składniowych i leksykalnych,
- redaguje zwięzłą, poprawną językowo i stylistycznie notatkę,
- charakteryzuje sposób prowadzenia narracji,
- określa funkcję retrospekcji w omawianym utworze,
- omawia wartości wyeksponowane w tekście,
- przestrzega zasad interpunkcji w zapisie cytowanych wypowiedzi,
- interpretuje prośbę skierowaną do adresatki wiersza na poziomie przenośnym,
- używa ze zrozumieniem słów *nostalgia*, *idealizacja* w odniesieniu do wypowiedzi lirycznej,
- określa funkcję przypisywaną przyrodzie w wierszu,
- głosowo interpretuje tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści,
- wskazuje funkcję apostrofy,
- wyjaśnia znaczenie metafor,
- opisuje bohatera, wprowadzając elementy charakterystyki bezpośredniej i pośredniej,
- formułuje pytania dotyczące znaczenia i sensu twierdzeń filozoficznych,
- opisuje walki bogów i określa ich emocje,
- używa frazeologizmów mitologicznych w zdaniach odnoszących się do współczesności,
- wyjaśnia symboliczne znaczenie światła i ciemności,
- objaśnia znaczenie słów: Bóg stworzył człowieka na swój obraz,
- wskazuje podobieństwa między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata,
- określa intencję wypowiedzi sformułowanej w formie dekalogu,
- analizuje współczesną rzeczywistość przez pryzmat filozofii franciszkańskiej,
- rozpoznaje sformułowania charakterystyczne dla języka oficjalnego,
- formułuje zasady dotyczące zapisu informacji w punktach,
- redaguje zwięzły, poprawny językowo i stylistycznie list oficjalny,
- opisuje różne typy prawdy z wiersza za pomocą bliskoznacznych określeń,
- wskazuje sytuacje życiowe, które można skomentować słowami z wiersza,
- objaśnia funkcję anafory w odniesieniu do omawianego tekstu,
- używa ze zrozumieniem słowa *dogmat*,
- wskazuje w tekście wyrazy oceniające,
- używa ze zrozumieniem wyrazów *subiektywny*, *obiektywny*, *pejoratywny*,
- przytacza z tekstu słowa wyrażające negatywne emocje,
- porównuje elementy obrazu ukazane w technice malarskiej i fotograficznej,
- formułuje wypowiedź w funkcji perswazyjnej, zachęcającą do zakupu dzieła,
- redaguje rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis obrazu,
- odczytuje znaczenie przenośnych określeń,
- porównuje dzieło poetyckie z malarskim, wskazuje podobieństwa i różnice,
- objaśnia pojęcie *film kultowy* w odniesieniu do *Gwiezdnych wojen* ,

- opracowuje tekst informacyjny spełniający funkcję napisów wstępnych do filmu,
- wskazuje plan filmowy adekwatny do ukazania fragmentu bitwy,
- objaśnia pojęcie *kino familijne* w odniesieniu do serialu *Rodzina zastępcza*,
- odtwarza humorystyczne wypowiedzi dialogowe postaci w szerszym kontekście sytuacyjnym,
- określa cel dziennikarza przeprowadzającego wywiad,
- formułuje własne pytania do wywiadu z aktorką,
- sporządza notatkę encyklopedyczną na temat jednej z postaci,
- odróżnia wydarzenia zaplanowane w grze od spontanicznych,
- określa rolę bohaterów w rozwoju akcji,
- posługuje się ze zrozumieniem słowem *dezaprobatą*,
- przestrzega wszystkich zasad kultury dyskusji.

Kształcenie językowe i ortografia

- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *ó* i *u* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników,
- funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w swoich wypowiedziach,
- używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi,
- poprawnie używa czasowniki oznaczające ruch, typu *iść*, w czasie przeszłym,
- poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika,
- korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników,
- funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach,
- poprawnie akcentuje czasowniki w formie trybu przypuszczającego,
- omawia funkcje zaimka zwrotnego *się* w różnych konstrukcjach składniowych,
- poprawnie zapisuje części *-bym*, *-bys* *-by*, *-byśmy*, *-byście* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite,
- stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika,
- wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów,
- wykorzystuje wiedzę o zmianach w temacie w odmianie niektórych rzeczowników,
- tworzy poprawne formy rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *rz* i *ź* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem,
- prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników,
- funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem,
- prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników,
- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- rozpoznaje wyrażenia przyimkowe w funkcji przysłówków,
- funkcjonalnie używa różnych stopni przysłówka w swoich wypowiedziach,
- używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych,
- funkcjonalnie stosuje różne typy liczebników w swoich wypowiedziach,
- poprawnie odmienia liczebniki wielowyrzowe,
- funkcjonalnie stosuje różne typy zaimków w swoich wypowiedziach,
- wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- poprawnie zapisuje przyimki złożone,
- poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe,
- funkcjonalnie stosuje wyrażenia przyimkowe w swoich wypowiedziach,
- poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- funkcjonalnie używa spójników w swoich wypowiedziach,
- określa funkcje wykrzykników,

- poprawnie zapisuje wykrzykniki,
- określa funkcje partykuł,
- poprawnie zapisuje partykuły,
- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *nie* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń dla osiągnięcia zamierzonych efektów,
- wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzeń w interpretacji tekstów poetyckich,
- funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego, imiennego oraz orzeczenia z wyrazami typu *trzeba, można, należy, warto* w zdaniu,
- wykorzystuje wiedzę o różnych typach orzeczeń do tworzenia poprawnych językowo oraz stylistycznie tekstów,
- rozpoznaje różne typy podmiotów w zdaniach,
- funkcjonalnie i poprawnie używa różnych typów podmiotów w zdaniach,
- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami *-i, -ii, -ji* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- celowo i funkcjonalnie wykorzystuje przydawki w swoich wypowiedziach,
- funkcjonalnie używa różnorodnych przydawek w opisie dzieła sztuki,
- rozpoznaje dopełnienia wyrażone czasownikiem w bezokoliczniku,
- określa formę dopełnienia w zdaniach twierdzących i przeczących,
- celowo i funkcjonalnie wykorzystuje dopełnienia w swoich wypowiedziach,
- funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w swoich wypowiedziach,
- objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne,
- używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej,
- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone odpowiednio do przyjętego celu,
- funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie złożone w swoich wypowiedziach,
- poprawnie przekształca zdania złożone na zdania pojedyncze odpowiednio do przyjętego celu,
- funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu,
- zapisuje zdania złożone zgodnie z zasadami interpunkcji,
- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym przydawkowym,
- funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne przydawkowe w swoich wypowiedziach,
- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym dopełnieniowym,
- funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe w swoich wypowiedziach,
- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym okolicznikowym,
- funkcjonalnie tworzy różne rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych w swoich wypowiedziach,
- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym podmiotowym,
- funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne podmiotowe w swoich wypowiedziach,
- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym orzecznikowym,
- funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne orzecznikowe w swoich wypowiedziach,
- poprawnie używa dwukropka, nawiasu i cudzysłowu,
- korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat liter i głosek w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznych,
- poprawnie oznacza wszystkie głoski miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w swoich wypowiedziach,
- poprawnie zapisuje połączenia literowe *en, em, on, om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami *-ę, -em, -q, -om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- prawidłowo akcentuje wyrazy,
- funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do wyeksponowania znaczeń wypowiedzi,
- poprawnie zapisuje przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach synonimy i antonimy,
- funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy wieloznaczne,
- używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do przyjętego celu wypowiedzi.

Ocena celująca:

Kształcenie literackie

- wyraża opinię na temat obecności w języku wyrazów obcych i zapożyczonych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska,
- komentuje sytuacje przedstawione w utworze, odwołując się do ogólnie przyjętych norm życia społecznego,
- wypowiada się na temat problematyki tekstu, odwołując się do cech gatunkowych literatury fantasty,
- redaguje bezbłędny językowo tekst o charakterze reklamowym – oryginalny pod względem treści i stylu,,
- tworzy slogany reklamowe, wykorzystując swobodnie konteksty kulturowe,
- tworzy scenariusz filmowy w konwencji s.f. – oryginalny pod względem treści i stylu,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów i ich funkcji w literaturze s.f. w swoich wypowiedziach na temat świata przedstawionego komiksu,
- objaśnia intertekstualny charakter opowiadania,
- redaguje bezbłędne językowo opowiadanie s.f. inspirowane tekstem baśni – oryginalne pod względem treści i stylu,
- omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych,
- w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania,
- tworzy scenariusz krótkiego filmu inspirowanego bajką Ignacego Krasickiego – oryginalny pod względem treści i stylu,
- redaguje bezbłędną językowo oraz formalnie notatkę – oryginalną pod względem treści i stylu,
- opracowuje projekt organizacyjny wystawy fotograficznej dotyczącej małej ojczyzny,
- redaguje bezbłędny językowo wpis do pamiętnika – oryginalny pod względem treści i stylu,
- interpretuje tekst poetycki, uwzględniając wnioski z analizy utworu,
- bierze pod uwagę kontekst biograficzny utworu,
- formułuje refleksje na temat problemu poruszonego w wierszu w formie swobodnego tekstu – oryginalnego pod względem treści i stylu,
- objaśnia związki między warstwą formalną i znaczeniową tekstu,
- redaguje bezbłędne językowo ogłoszenie – oryginalne pod względem treści i stylu,
- przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi,
- wyraża własny punkt widzenia na temat wartości materialnych i niematerialnych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska,
- wyjaśnia symboliczne znaczenie liczby siedem, korzysta ze słownika symboli,
- interpretuje znaczenie fresku Michała Anioła *Stworzenie Adama* i wskazuje jego związek z tekstem biblijnym,
- redaguje bezbłędny językowo oraz formalnie list oficjalny – oryginalny pod względem treści i stylu,
- analizuje tekst na poziomie metaforycznym,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza,
- wyraża opinię na temat dzieła sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska,
- objaśnia na podstawie informacji w przypisach funkcje karykatury i groteski,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słownej,
- redaguje bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu,
- swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych zróżnicowanym słownictwem o funkcji oceniającej,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza,
- przedstawia w oryginalny sposób różnice między różnymi tekstami kultury,
- redaguje bezbłędny językowo opis przedmiotu – oryginalny pod względem treści i stylu,
- twórczo i funkcjonalnie stosuje słownictwo nacechowane emocjonalnie,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę o sztuce filmowej w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów,

- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat przekazów audiowizualnych w wypowiedziach na temat problematyki tekstu,
- opracowuje scenariusz inscenizacji sztuki *Teatrzyku „Zielona Gęś”* – oryginalny pod względem treści i stylu,
- objaśnia na podstawie informacji w *Słowniczku* funkcje satyry w utworze K.I. Gałczyńskiego,
- przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi,
- wyraża opinię na temat wartości gier komputerowych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska.

Kształcenie językowe i ortografia

- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *ó* i *u*,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni,
- poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym,
- sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny,
- wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie zdobytą wiedzę na temat trybów czasownika,
- używa funkcjonalnie czasowników z zaimkiem zwrotnym *się* w sytuacjach nietypowych,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni cząstek *-bym*, *-byś*, *-by*, *-byśmy*, *-byście*,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni,
- funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat osobliwości w odmianie nietypowych rzeczowników,
- sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *rz* i *ż*,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia, odmiany i stopniowania przymiotników oraz zasad ich pisowni,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *h* i *ch*,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i stopniowania przysłówków oraz zasad ich pisowni,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji różnych typów liczebników,
- poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form liczebników,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany różnych grup zaimków oraz zasad ich pisowni,
- poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form zaimków różnych typów,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przyimków, wyrażań przyimkowych oraz ich funkcji,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej przyimków złożonych i wyrażań przyimkowych,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia spójników oraz ich funkcji w zdaniach pojedynczych i złożonych,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wykrzyknikach i ich funkcji do budowania wypowiedzi o charakterze artystycznym,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o partykułach i ich funkcji do modyfikowania znaczenia wypowiedzi,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy,

- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzi w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów orzeczeń oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach,
- twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń *-i, -ii, -ji*,
- twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach,
- twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach,
- twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu,
- przedstawia oryginalne wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę budowy zdania pojedynczego,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym przydawkowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym dopełnieniowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym okolicznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym podmiotowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym orzecznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- twórczo wykorzystuje w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzi,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat różnych funkcji nawiasu, dwukropka i cudzysłowu,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat użycia przecinków w zdaniach pojedynczych i złożonych,
- swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek i liter w różnych sytuacjach problemowych,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w różnych sytuacjach problemowych,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni połączeń literowych *en, em, on, om*,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń *-ę, -em, -q, -om*,
- świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat akcentu wyrazowego i zdaniowego w swoich wypowiedziach ustnych,
- przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przedrostków.

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO
NA POSZCZEGÓLNE OCENY DLA KLASY VIII**

SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 1 W KROŚNIEWICACH

Ocena dopuszczająca:

Kształcenie literackie

- wie, co to jest obraz poetycki,
- wskazuje i nazywa wybrany środek poetycki,
- cytuje fragmenty przekazujące wrażenia zmysłowe,
- rozpoznaje bohatera lirycznego,
- wyjaśnia, co robi bohater liryczny,
- nazywa przestrzeń pokazaną w utworze,
- wie, co może być motywem,
- wskazuje wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca,
- przypomina, co to jest pytanie retoryczne,
- formułuje jedno pytanie do tekstu,
- wie, co to jest teza ,
- wymienia główne elementy przedstawione na obrazie,
- opowiada, co przedstawia obraz,
- rozpoznaje motyw wędrówki,
- dostrzega różne rodzaje przestrzeni pokazane na obrazie,
- przedstawia podstawowe informacje związane z postacią pokazaną na obrazie,
- zna pojęcie *perspektywa*,
- układa krótki monolog wewnętrzny,,
- tworzy prosty opis obrazu,
- we wskazanym programie internetowym opracowuje (z pomocą) grę planszową,
- odtwarza wybrane elementy świata przedstawionego,
- przypomina, co to jest wątek,
- odtwarza wybrane wydarzenie z fabuły utworu, wyjaśnia różnice między bohaterem indywidualnym i zbiorowym,
- krótko charakteryzuje wybranego bohatera,
- wie, kiedy bohatera nazywamy dynamicznym,
- zna epopeję jako gatunek, wie, co to jest geneza utworu,
- wydobywa informacje z tekstu dotyczące prezentowanego miejsca,
- zna pojęcie *mityzacja*,
- wycisza opisane elementy natury,
- zna pojęcie *mała ojczyzna* ,
- wyróżnia fotoreportaż spośród innych tekstów kultury,
- czyta ze zrozumieniem informacje dotyczące tytułu fotoreportażu,
- zna pojęcie *etymologia*,
- przedstawia swoje odczucia związane z obejrzanymi fotografiami,
- dostrzega symbolikę niektórych elementów fotografii,
- pisze proste opowiadanie,
- odtwarza najważniejsze informacje zawarte w artykule,
- wie, że obok literatury pięknej istnieją teksty publicystyczne,
- wydobywa najważniejsze myśli z artykułu,
- dostrzega argumenty zawarte w tekście,
- wyodrębnia akapity w tekście,
- przygotowuje prosty fotoreportaż o swoim regionie ,
- wie, jakie wydarzenie można nazwać punktem kulminacyjnym,
- zna powieść historyczną jako typ powieści
- odróżnia elementy fikcyjne od rzeczywistych,
- przypomina, kiedy bohater jest statyczny, a kiedy dynamiczny,
- pisze proste podziękowanie,

- korzystając z pomocy, tworzy prostą antologię dzieł o tematyce miłosnej ,
- wybiera obrazy do animacji, korzystając z pomocy, tworzy proste GIF-y ,
- odczytuje płynnie tekst,
- rozpoznaje dynamiczny charakter wypowiedzi,
- rozpoznaje architekturę jako dziedzinę sztuki,
- zna pojęcie stylu architektonicznego,
- wie, że budynek reprezentuje styl zakopiański,
- zna termin *pokolenie Kolumbów*,
- zna pojęcie *peryfraza*,
- ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego ,
- wie, kim była Nike,
- zna pojęcie *reinterpretacja*,
- wie, co to jest wiersz wolny,
- korzystając z pomocy, przygotowuje prosty profil osobowy,
- rozpoznaje reportaż jako gatunek,
- stara się brać udział w dyskusji,
- odróżnia komiks od innych tekstów kultury,
- uważnie ogląda warstwę obrazową komiksu,
- czyta ze zrozumieniem warstwę językową komiksu,
- przypisuje utwór do literatury faktu,
- zna realia okupacyjnej rzeczywistości,
- zna pojęcie *pokolenie*,
- zna pojęcie *tragizm*,
- według podanego wzoru pisze recenzję książki,
- szuka we wskazanych źródłach materiałów,
- bierze udział w przygotowaniu ekspozycji ,
- odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej,
- wydobywa podstawowe informacje z tekstu,
- zna pojęcie *reifikacja*,
- odróżnia kulturę masową od kultury wysokiej,
- potrafi wskazać przynajmniej jedno miejsce pamięci w swoim regionie,
- wykonuje zdjęcie tego miejsca,
- łączy utwór z problematyką Holocaustu,
- ma świadomość konieczności zachowania pamięci o ludziach, prezentuje bohaterów utworu,
- dzieli tekst na części kompozycyjne,
- zna pojęcie komunikacji językowej,
- zna pojęcie stereotyp,
- przedstawia krótko swoje wrażenia po zapoznaniu się z e-plakatami,
- tworzy proste hasła plakatowe ,
- pisze proste ogłoszenie,
- korzysta ze wskazanego programu komputerowego,
- korzystając z pomocy, tworzy prostą animację,
- rozpoznaje wywiad wśród innych tekstów publicystycznych,
- mówi, czego dotyczy poznany wywiad,
- odtwarza poglądy rozmówcy na temat sensu podróżowania,
- układa kilka pytań do wywiadu,
- przeprowadza wywiad,
- ustala temat wywiadu,
- opowiada o sposobach i okolicznościach przygotowania wywiadu ,
- pisze krótki list ,
- zna pojęcie wolontariat,
- pod kierunkiem pisze CV, podanie, list motywacyjny,

- stara się brać udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej,
- sporządza we wskazanym programie prosty plakat,
- wie, że filozofia jest dziedziną nauki,
- cytuje fragment wyjaśniający, na czym polega ironia sokratyczna,
- pisze proste zaproszenie,
- przygotowuje argumenty do mowy obrończej,
- korzystając z pomocy, nagrywa prosty filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami,
 - zna termin *ekspresjonizm*,
 - zna dziennik jako gatunek,
 - zna pojęcie *autobiografizm*,
 - wie, kiedy wypowiedź ma charakter subiektywny,
 - we wskazanym programie tworzy pod kierunkiem autoportret,
 - pod kierunkiem przygotowuje autoprezentację.

Kształcenie językowe i ortografia

- rozróżnia pojęcia *litera* i *głoska*,
- zna główne sposoby zapisywania głosek,
- dzieli proste wyrazy na litery i głoski,
- wie, że *i* może pełnić w wyrazach różne funkcje,
- odróżnia samogłoski od spółgłosek,
- wie, które narządy artykulacyjne biorą udział w powstawaniu głosek,
- określa podstawowe cechy głosek,
- wie, że istnieje zjawisko upodobnienia głosek,
- zna podstawowe rodzaje upodobnień,
- zaznacza i nazywa podstawowe rodzaje upodobnień,
- wie, co to jest sylaba,
- wie, że sylaby mogą się kończyć na samogłoskę lub spółgłoskę,
- dzieli proste wyrazy na sylaby,
- ma świadomość konieczności poprawnego akcentowania wyrazów,
- stara się poprawnie akcentować wyrazy,
- wie, że są wyrazy bezakcentowe,
- zna główne sposoby zapisywania głosek,
- wie, że istnieje zjawisko upodobnienia głosek,
- zna podstawowe rodzaje upodobnień,
- zaznacza i nazywa podstawowe rodzaje upodobnień,
- ma świadomość różnicy między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów,
- podaje treść i zakres znaczeniowy kilku wyrazów,
- podaje kilka wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym,
- wie, że imiona i nazwiska to nazwy osobowe,
- zna zasady pisowni nazw osobowych,
- poprawnie odmienia proste nazwy osobowe,
- wie, czego dotyczą nazwy miejscowe,
- zna zasady pisowni nazw miejscowych,
- wie, że nazwy miejscowe podlegają odmianie przez przypadki,
- wie, jak tworzy się nazwy mieszkańców,
- zna zasady pisowni nazw mieszkańców,
- zna pojęcie kolokwializmu,
- wie, kiedy można używać kolokwializmów,
- wyróżnia popularne wyrazy zapożyczone,
- zna zasady pisowni wyrazów zapożyczonych,

- stosuje proste związki wyrazowe,
- zna pojęcie szablonu językowego ,
- wie, że w działaniach językowych należy stosować się do norm językowych,
- wie, że istnieją różne normy językowe,
- rozpoznaje innowacje językowe,
- zna podstawowe rodzaje błędów językowych,
- zna pojęcie manipulacji językowej,
- dostrzega językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej,
- stosuje proste związki wyrazowe,
- zna pojęcie szablonu językowego,
- wie, że w wypowiedziach powinno unikać się błędów językowych,
- stara się nie poddawać manipulacji językowej,
- wyróżnia przemówienie spośród innych form wypowiedzi,
- wie, że istnieją środki retoryczne, wymienia przynajmniej jeden z nich,
- wie, że wypowiedź powinna być spójna,
- wie, że przemówienie dzieli się na części kompozycyjne,
- zna pojęcie perswazji,
- wie, że istnieją pozasłowne elementy wypowiedzi,
- pisze i wygłasza krótkie przemówienie .

Ocena dostateczna:

Kształcenie literackie

- wyodrębnia obrazy poetyckie w utworze,
- wskazuje i nazywa podstawowe środki językowe,
- nazywa zmysły, które zostały przywołane w tekście,
- utożsamia bohatera lirycznego z osobą mówiącą,
- dostrzega motyw wędrówki,
- omawia przestrzeń zobrazowaną w utworze,
- cytuje pytania retoryczne,
- formułuje kilka pytań do tekstu,
- cytuje wers o charakterze tezy,
- nazywa elementy przedstawione na obrazie,
- wydobywa znaczenia dosłowne dzieła,
- omawia elementy związane z motywem wędrówki,
- nazywa rodzaje przestrzeni pokazane na obrazie,
- omawia postać przedstawioną na obrazie,
- wyjaśnia, na czym polega perspektywa,
- układa monolog wewnętrzny,
- tworzy opis obrazu,
- we wskazanym programie internetowym opracowuje grę planszową,
- porządkuje elementy świata przedstawionego, wymienia wątki utworu,
- odtwarza kilka wydarzeń z fabuły utworu,
- wymienia kilku bohaterów indywidualnych, określa, kto jest bohaterem zbiorowym,
- charakteryzuje wybranego bohatera,
- wyjaśnia, kto i dlaczego jest bohaterem dynamicznym,
- odróżnia epeję od innych gatunków epickich,
- wyjaśnia, czym jest geneza utworu,
 - odtwarza wydobyte z tekstu informacje,
- wie, na czym polega mityzacja,

- wstępnie omawia przedstawione elementy natury,
- wyjaśnia, co oznacza termin *mała ojczyzna*,
- wymienia podstawowe cechy fotoreportażu,
- wypowiada się na temat tytułu fotoreportażu,
- łączy pojęcie *etymologia* z pochodzeniem wyrazów,
- wypowiada się na temat obejrzanych fotografii,
- wskazuje elementy o znaczeniu symbolicznym,
- pisze opowiadanie ,
- przygotowuje fotoreportaż o swoim regionie,
- omawia wybrane elementy świata przedstawionego,
- wyodrębnia wątki w utworze,
- wskazuje wydarzenie, które stanowi punkt kulminacyjny,
- wie, że utwór jest powieścią historyczną,
- wymienia elementy fikcyjne i rzeczywiste w powieści,
- wskazuje bohatera statycznego i dynamicznego,
- pisze podziękowanie,
- dostrzega związek rzeźby z mitem,
- wie, co może być źródłem dynamizmu i wstępnie go wyjaśnia,
- opisuje sposób przedstawienia postaci,
- nazywa swoje odczucia związane z oglądaną rzeźbą ,
- tworzy prostą antologię dzieł o tematyce miłosnej,
- wybiera obrazy do animacji, tworzy proste GIF-y,
- tłumaczy wybrane fragmenty tekstu na język literacki,
- przedstawia wrażenia, jakie wywołuje na nim budowla
- wyjaśnia ogólnie pojęcie stylu architektonicznego
- wymienia główne cechy stylu zakopiańskiego
 - wie, na czym polega stylizacja gwarowa,
 - wskazuje podstawowe środki językowe dynamizujące wypowiedź,
- zbiera informacje o kulturze regionu,
- tworzy fanpage,
- wie, jakie pokolenia nazywamy pokoleniem Kolumbów,
- rozpoznaje elementy symboliczne,
- rozpoznaje kontrast,
- wskazuje peryfrazę,
- wyjaśnia, na czym polega tragizm pokolenia wojennego ,
- wie, czym cechuje się wiersz wolny,
- wie, czym jest reportaż jako forma wypowiedzi,
- bierze udział w dyskusji,
- zna komiks jako tekst kultury,
- omawia warstwę obrazową komiksu,
- zbiera informacje na wskazany temat,
- przeprowadza rozmowę z wybraną osobą,
- nagrywa krótki film ,
- pisze recenzję książki,
- wie, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi,
- odtwarza najważniejsze informacje związane z powstańczą codziennością,
- wskazuje w tekście środki językowe oddające dynamizm i emocje,
- wie, czym cechuje się język mówiony ,
- zalicza tekst do literatury faktu,
- wyjaśnia pojęcie *reifkacja*,
- zna miejsca pamięci w swoim regionie,
- wykonuje fotografie miejsc pamięci,

- wyszukuje informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie,
- przygotowuje fotograficzną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie,
- wskazuje elementy łączące utwór z problematyką Holocaustu,
- pisze zaproszenie,
- wyjaśnia, na czym polega akt komunikacji językowej,
- wymienia kilka warstw języka,
- przedstawia swoje wrażenia po zapoznaniu się z e-plakatami,
- tworzy hasła plakatu,
- pisze ogłoszenie,
- korzysta ze wskazanego programu komputerowego,
- tworzy prostą animację,
- omawia cechy wywiadu jako formy publicystycznej,
- formułuje temat wywiadu,
- wskazuje fragmenty o znaczeniu przenośnym,
- układa pytania do wywiadu,
- przeprowadza wywiad,
- pisze list,
- pisze CV, podanie, list motywacyjny,
- pisze recenzję filmu,
- bierze udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej,
- sporządza we wskazanym programie plakat,
- wie ogólnie, czym zajmuje się filozofia,
- wie, z czym jest związane pojęcie *ironia sokratyczna*,
- hierarchizuje argumenty do mowy obrończej,
- nagrywa filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami,
- wyjaśnia znaczenie terminu *ekspresjonizm*,
- rozpoznaje dziennik wśród innych gatunków,
- wie, na czym polega autobiografizm,
- wie, czym cechuje się życiorys jako forma wypowiedzi,
- przygotowuje autoprezentację.

Kształcenie językowe i ortografia

- wie, co to jest głoska i litera,
- zna sposoby zapisywania głosek,
- dzieli wyrazy na litery i głoski,
- zna funkcje litery *i* w wyrazach,
- rozróżnia samogłoski i spółgłoski,
- wymienia podstawowe narządy artykulacyjne,
- określa cechy głosek,
- wie, na czym polegają upodobnienia głosek
- zna różne rodzaje upodobnień, zaznacza i nazywa upodobnienia
- izoluje sylabę w wyrazie,
- rozpoznaje sylaby otwarte i zamknięte,
- dzieli wyrazy na sylaby,
- wie, na czym polega akcent wyrazowy,
- poprawnie akcentuje wyrazy,
- wymienia przykłady wyrazów bezakcentowych,
- wie, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu,
- podaje treść i zakres znaczeniowy wyrazów,
- podaje wyrazy o tym samym zakresie znaczeniowym ,

- wyróżnia spośród nazw własnych nazwy osobowe,
- stosuje zasady pisowni nazw osobowych,
- poprawnie odmienia większość nazw osobowych,
- wyróżnia spośród nazw własnych nazwy miejscowe,
- przedstawia zasady pisowni nazw miejscowych,
- poprawnie odmienia najbardziej powszechne nazwy miejscowe,
- tworzy poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców,
- zapisuje poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców,
- wie, jakie wyrazy i związki wyrazowe są kolokwializmami, nie nadużywa kolokwializmów,
- podaje kilka przykładów wyrazów rodzimych i zapożyczonych,
- omawia zasady pisowni wyrazów zapożyczony,
- wie, co to są związki wyrazowe,
- rozpoznaje szablony językowe ,
- wie, co to jest norma językowa,
- odróżnia normę wzorcową od użytkowej i potocznej, stosuje się do norm językowych w większości swoich wypowiedzi,
- wie, co to jest błąd językowy,
- odróżnia innowacje językowe od błędów językowych,
- rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych,
- wie, na czym polega manipulacja językowa,
- zna podstawowe sposoby manipulacji językowej,
- nie poddaje się manipulacji językowej,
- wie, czym cechuje się przemówienie,
- wymienia kilka środków retorycznych,
- wie, jakimi sposobami osiągać spójność wypowiedzi, zna części kompozycyjne przemówienia,
- wie, na czym polega perswazja,
- zna pozasłowne elementy wypowiedzi,
- pisze i wygłasza przemówienie .

Ocena dobra:

Kształcenie literackie

- omawia zawartość obrazów poetyckich,
- wskazuje i nazywa zastosowane w utworze środki językowe,
- ustala, jakimi środkami językowymi zostały przekazane wrażenia zmysłowe,
- wstępnie charakteryzuje bohatera lirycznego,
- omawia motyw wędrówki,
- wie, że przestrzeń ma znaczenie symboliczne,
- wyjaśnia, czego dotyczy teza zawarta w utworze ,
- omawia elementy przedstawione na obrazie,
- wydobywa znaczenia przenośne dzieła,
- omawia znaczenia związane z motywem wędrówki,
- omawia przestrzeń pokazaną na obrazie,
- omawia znaczenia związane z postacią przedstawioną na obrazie,
- omawia perspektywę obrazu,
- tworzy rozbudowany monolog wewnętrzny,
- tworzy ciekawy opis obrazu,

- w samodzielnie wybranym programie internetowym opracowuje grę planszową,
- omawia elementy świata przedstawionego,
- omawia wątki utworu,,
- wskazuje i omawia najważniejsze wydarzenia fabuły,
- wyjaśnia, kto jest bohaterem indywidualnym, a kto zbiorowym w utworze,
- dokonuje pełnej charakterystyki wybranego bohatera,
- wyjaśnia, z czego wynika dynamizm w charakterystyce bohatera,
- wskazuje cechy epopei,
- zna podstawowe fakty związane z genezą utworu,
- wyjaśnia, czym cechuje się fotoreportaż,
- odtwarza własnymi słowami informacje dotyczące tytułu fotoreportażu,
- wyjaśnia pojęcie *etymologia*,
- omawia obejrzone fotografie,
- wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów fotografii,
- pisze ciekawe opowiadanie,
- omawia najważniejsze informacje zawarte w artykule,
- wyjaśnia, czym różni się publicystyka od literatury pięknej,
- funkcjonalnie streszcza za artykuł,
- odtwarza wszystkie argumenty zawarte w tekście,
- określa związek między poszczególnymi akapitami,
- przygotowuje ciekawy fotoreportaż o swoim regionie ,
- wskazuje cechy powieści historycznej,
- określa rolę elementów rzeczywistych w fabule,
- wyjaśnia różnicę między bohaterem statycznym a dynamicznym,
- pisze oryginalne podziękowanie,
- tworzy antologię dzieł o tematyce miłosnej,
- wybiera obrazy do animacji, tworzy oryginalne GIF-y ,
- korzysta z przypisów przy tłumaczeniu tekstu na język literacki,
- wyodrębnia w narracji części tematyczne,
- wyjaśnia, na czym polega stylizacja gwarowa,
- nazywa wszystkie środki dynamizujące wypowiedź,
- wymienia charakterystyczne elementy budowlu,
- wyjaśnia pojęcie stylu architektonicznego,
- zbiera ważne informacje o kulturze regionu
- wymienia konstytutywne cechy stylu zakopiańskiego,
- wyjaśnia znaczenie nazwy *pokolenie Kolumbów*,
- wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych,
- charakteryzuje podmiot liryczny,
- wyjaśnia, które elementy zostały zestawione na zasadzie kontrastu,
- wyjaśnia, czego dotyczy peryfrazu,
- wypowiada się wyczerpująco na temat tragizmu pokolenia wojennego,
- tworzy fanpage,
- wyjaśnia, na czym polega reinterpretacja w wierszu,
- przygotowuje profil osobowy,
- wyjaśnia, czym cechuje się komiks jako tekst kultury,
- wypowiada się na temat warstwy obrazowej komiksu,
- wyjaśnia, czego dotyczy warstwa językowa komiksu,
- zbiera ciekawe informacje na wskazany temat,
- przeprowadza interesującą rozmowę z wybraną osobą,
- nagrywa film,
- pisze rozwiniętą recenzję książki,
- wyjaśnia, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi,

- wyjaśnia, czym wyróżnia się literatura faktu,
- wymienia miejsca pamięci w swoim regionie,
- wykonuje staranne fotografie miejsc pamięci,
- gromadzi informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie,
- przygotowuje wyczerpującą fotograficzną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie,
- pisze oryginalne zaproszenie,
- omawia krótko akt komunikacji językowej,
- wyjaśnia, co to jest stereotyp ,
- wymienia składniki aktu komunikacji językowej,
- wymienia wszystkie warstwy języka– omawia e-plakaty,
- tworzy ciekawe hasła plakatowe,
- pisze rozwinięte ogłoszenie,
- korzysta ze wskazanego programu komputerowego,
- tworzy animację,
- wyjaśnia, czym cechuje się wywiad jako gatunek publicystyczny,
- ustala cel wywiadu, układa do niego pytania,
- przeprowadza ciekawy wywiad,
- wyjaśnia, na czym polega wolontariat,
- pisze bezbłędnie CV, podanie, list motywacyjny,
- pisze ciekawą recenzję filmu,
- wymienia podstawowe działy filozofii,
- odtwarza wiadomości związane z pojęciem ironia sokratyczna,
- przygotowuje mowę obrończą,
- używa terminu *ekspresjonizm*,
- przygotowuje rozbudowaną autoprezentację.

Kształcenie językowe i ortografia

- wyjaśnia, czym jest głoska, a czym litera,
- wymienia różnorodne sposoby zapisywania głosek,
- dzieli trudne wyrazy na litery i głoski,
- podaje przykłady roli *i* w wyrazach,
- wymienia wszystkie samogłoski, odróżnia spółgłoski,
- wymienia narządy artykulacyjne,
- określa cechy głosek,
- omawia upodobnienia głosek,
- zna wszystkie rodzaje upodobnień,
- poprawnie zaznacza i nazywa upodobnienia,
- rozpoznaje różne sylaby w wyrazie,
- nazywa, która sylaba jest zamknięta, a która otwarta,
- dzieli trudne wyrazy na sylaby,
- omawia akcent wyrazowy,
- poprawnie akcentuje niemal wszystkie wyrazy,
- wymienia różnorodne przykłady wyrazów bezakcentowych,
- wyjaśnia, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu,
- dostrzega zależności między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów,
- tworzy proste ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym,
- ma podstawową wiedzę na temat powstawania nazw osobowych,
- poprawnie zapisuje nazwy osobowe,

- poprawnie odmienia niemal wszystkie nazwy osobowe,
- podaje kilka przykładów różnych nazw miejscowych,
- stosuje zasady pisowni nazw miejscowych,
- poprawnie odmienia większość nazw miejscowych,
- poprawnie tworzy większość nazw mieszkańców,
- stosuje się do zasad ich pisowni ,
- podaje kilka przykładów kolokwializmów,
- wie, dla jakiego stylu języka są typowe kolokwializmy ,
- podaje przykłady wyrazów rodzimych i zapożyczonych,
- stosuje zasady pisowni wyrazów zapożyczonych,
- wyjaśnia, co to są związki wyrazowe,
- unika stosowania szablonów językowych ,
- wstępnie wyjaśnia na czym polega norma językowa,
- rozróżnia różne rodzaje norm językowych,
- przestrzega norm językowych niemal we wszystkich wypowiedziach ,
- wyjaśnia, co to jest błąd językowy,
- wyjaśnia, w jakich okolicznościach stosowane są innowacje językowe,
- klasyfikuje większość błędów językowych,
- wyjaśnia, na czym polega manipulacja językowa,
- omawia językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej,
- skutecznie nie poddaje się manipulacji językowej .

Ocena bardzo dobra:

Kształcenie literackie

- omawia relacje między obrazami poetyckimi,
- określa funkcję zastosowanych w wierszu środków językowych,
- omawia wrażenia zmysłowe przedstawione w tekście,
- omawia postać bohatera lirycznego,
- omawia znaczenia związane z motywem wędrowki,
- omawia symbolikę przestrzeni,
- omawia symboliczne znaczenia związane z motywem wędrowki,
- omawia życiową postawę osoby mówiącej,
- omawia funkcję pytań retorycznych,
- formułuje wszystkie możliwe pytania do tekstu,
- ustosunkowuje się do tezy zawartej w utworze ,
- omawia sytuację przedstawioną na obrazie,
- omawia znaczenia przenośne dzieła,
- łączy motyw wędrowki przedstawiony na obrazie z innymi dziełami,
- omawia znaczenia związane z przestrzenią ukazaną na obrazie,
- omawia malarskie sposoby pokazania postaci i związane z nią znaczenia,
- omawia znaczenia obrazu wynikające z wykorzystania perspektywy,
- tworzy rozbudowany monolog wewnętrzny związany ze znaczeniami obrazu,
- opisuje obraz,
- zwraca uwagę na środki języka malarskiego,
- w samodzielnie wybranym programie internetowym opracowuje grę planszową, dodaje do niej zagadki literackie,

- omawia relacje między elementami świata przedstawionego,
- omawia związki wątków ze sobą,
- omawia sposób prowadzenia fabuły w utworze,
- omawia zależności między bohaterami indywidualnymi a bohaterem zbiorowym,
- dokonuje charakterystyki porównawczej wybranych bohaterów,
- zestawia bohaterów dynamicznych i statycznych,
- wyjaśnia, dlaczego utwór jest eposeją,
- omawia genezę utworu ,
- przedstawia swój stosunek do fotoreportażu jako tekstu kultury,
- tworzy wypowiedź związaną z tytułem fotoreportażu,
- korzystając ze słownika etymologicznego wyjaśnia pochodzenie słów,
- ocenia obejrzone fotografie,
- tworzy dłuższą, zwartą wypowiedź dotyczącą symboliki cyklu fotografii,
- pisze opowiadanie, stosuje ciekawe rozwiązania fabularne,
- odtwarza wywód zawarty w artykule,
- wyjaśnia, dlaczego tekst należy do publicystyki,
- pisze streszczenie przy zachowaniu wszystkich wymogów tej formy wypowiedzi,
- przygotowuje fotoreportaż o swoim regionie, dba o artystyczną formę fotografii,
- omawia relacje między elementami świata przedstawianego,
- omawia układ wątków,
- omawia funkcję punktu kulminacyjnego w utworze,
- wyjaśnia, dlaczego utwór jest powieścią historyczną,
- omawia relacje między elementami fikcyjnymi i rzeczywistymi,
- omawia funkcję bohaterów statycznych i dynamicznych w powieści,
- pisze podziękowanie – zachowuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi ,
- tworzy zróżnicowaną antologię dzieł o tematyce miłosnej,
- uzasadnia wybór obrazów do animacji, tworzy ciekawe i oryginalne GIF-y,
- tłumaczy tekst na język literacki,
- omawia charakterystyczne cechy budowli,
- wyjaśnia, co składa się na styl architektoniczny,
- omawia styl zakopiański,
- zbiera i porządkuje ważne informacje o kulturze regionu,
- tworzy i prowadzi fanpage,
- omawia pochodzenie i znaczenie terminu *pokolenie Kolumbów*,
- przygotowuje rozbudowany profil osobowy,
- omawia wyróżniki komiksu jako specyficznego tekstu kultury,
- ocenia warstwę obrazową komiksu,
- ocenia warstwę językową komiksu,
- zbiera bogate informacje na ustalony przez siebie temat,
- przeprowadza ciekawą rozmowę z wybraną osobą,
- nagrywa ciekawy film,
- gromadzi, selekcjonuje i porządkuje materiały na wystawę,
- przygotowuje ciekawą, przemyślaną ekspozycję,
- opowiada o miejscach pamięci w swoim regionie,
- wykonuje artystyczne fotografie miejsc pamięci,
- selekcjonuje i porządkuje informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie,
- przygotowuje atrakcyjną fotograficzną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie,
- omawia funkcję ironii,
- pisze zaproszenie ,
- zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi ,

- omawia akt komunikacji językowej,
- omawia poszczególne warstwy języka,
- określa relacje między akapitami,
- pisze ogłoszenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi,
- twórczo korzysta ze wskazanego programu komputerowego,
- tworzy ciekawą animację,
- przedstawia swój stosunek do wywiadu jako gatunku publicystycznego,
- ustosunkowuje się do problemów poruszonych w wywiadzie,
- omawia znaczenie fragmentów metaforycznych dla wymowy tekstu,
- ustala cel wywiadu, układa do niego pytania, zestawia je według przyjętej zasady,
- przeprowadza ciekawy wywiad,
- prezentuje temat wywiadu,
- układa kolejność pytań według określonej zasady,
- w ciekawy sposób prezentuje rozmówcę,
- przeprowadza wywiad audio lub video,
- prezentuje wywiad, opowiada o wrażeniach, przeżyciach i obserwacjach w czasie przeprowadzania wywiadu ,
- opowiada o działaniach wolontariatu, których był świadkiem lub uczestnikiem,
- pisze CV, podanie, list motywacyjny – zachowuje wszystkie wymogi tych form wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź na temat gry aktorskiej,
- pisze recenzję filmu, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi,
- organizuje kampanię informacyjną,
- przygotowuje w samodzielnie wybranym programie związany z nią folder,
- wyjaśnia krótko, czym zajmują się główne działy filozofii,
- wyjaśnia własnymi słowami, na czym polega ironia sokratyczna,
- pisze zaproszenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi,
- wygłasza mowę obrończą,
- nagrywa pomysłówy, ciekawy filmik, stosuje celowe środki perswazji ,
- wyjaśnia, czym cechują się dzieła ekspresjonistyczne ,
- gromadzi teksty kultury zawierające ten sam motyw,
- tworzy ciekawy teledysk,
- omawia życiorys jako użytkową formę wypowiedzi,
- dostrzega subiektywizm wypowiedzi poetyckiej,
- wykorzystuje pojęcie *everyman* do interpretacji filmu,
- przygotowuje w ciekawej formie autoprezentację .

Kształcenie językowe i ortografia

- omawia rozróżnienie w języku na litery i głoski,
- omawia wszystkie sposoby zapisywania głosek,
- bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na litery i głoski,
- omawia funkcje litery *i* w wyrazach,
- wyjaśnia, czym różnią się samogłoski od spółgłosek,
- omawia rolę poszczególnych narządów w artykulacji głosek,
- określa cechy głosek,
- tłumaczy mechanizm powstawania upodobnień głosek,
- omawia wszystkie rodzaje upodobnień,
- zaznacza i nazywa wszystkie rodzaje upodobnień,
- wyjaśnia, czym jest sylaba,
- wyjaśnia, kiedy sylaba jest otwarta, kiedy zamknięta,
- bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na sylaby,

- wyjaśnia, na czym polega akcent wyrazowy,
- poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy,
- zna wyrazy bezakcentowe,
- omawia zagadnienie różnic między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów,
- omawia relacje między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazu,
- tworzy ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym,
- wie, jak powstawały nazwy osobowe,
- bezbłędnie zapisuje nazwy osobowe,
- poprawnie odmienia wszystkie nazwy osobowe ,
- podaje różnorodne przykłady nazw miejscowych,
- bezbłędnie zapisuje nazwy miejscowe,
- poprawnie odmienia wszystkie nazwy miejscowe,
- poprawnie tworzy nazwy mieszkańców,
- poprawnie zapisuje nazwy mieszkańców,
- podaje przykłady kolokwializmów,
- wyjaśnia, kiedy używanie kolokwializmów jest błędem,
- rozróżnia wyrazy rodzime i zapożyczone,
- poprawnie zapisuje wyrazy zapożyczone,
- wyjaśnia mechanizm tworzenia związków wyrazowych,
- krytycznie ocenia stosowanie szablonów językowych.

Ocena celująca:

Kształcenie literackie

- samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem językowych środków opisu,
- samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem symboliki motywu wędrówki,
- samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem roli środków języka malarskiego dla tworzenia znaczeń naddanych dzieła,
- tworzy monolog wewnętrzny –podkreślają subiektywizm wypowiedzi i emocje,
- opisuje obraz ze szczególnym zwróceniem uwagi na wrażenia, jakie wywołuje na odbiorcy,
- samodzielnie tworzy ciekawą, o dużym stopniu skomplikowania literacką grę planszową,
- samodzielnie analizuje i interpretuje fotoreportaż ze szczególnym uwzględnieniem funkcji środków kreujących metaforyczne znaczenia,
- pisze rozbudowane opowiadanie z elementami opisu i charakterystyki,
- przygotowuje oryginalny, twórczy fotoreportaż o swoim regionie, za pomocą właściwych środków przekazuje w nim znaczenia metaforyczne ,
- samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji między elementami fikcyjnymi a historycznymi,
- tworzy rozwiniętą wypowiedź na temat znaczeń wynikających z rzeźby, łączy je ze środkami wyrazu wykorzystanymi przez artystę oraz z treściami mitu,
- tworzy zróżnicowaną antologię dzieł o tematyce miłosnej, wyjaśnia zasady doboru i ułożenia materiału,

- tworzy oryginalne, ciekawe GIF-y wyraźnie eksponujące intencje twórcy ,
- samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartej w nim filozofii życia,
- jest znawcą kultury regionu, tworzy i aktywnie prowadzi fanpage,
- samodzielnie przygotowuje rozbudowany, ciekawy profil osobowy,
- samodzielnie analizuje i interpretuje komiks ze szczególnym uwzględnieniem typowych dla komiksu środków wyrazu,
- ma obszerną wiedzę na temat miejsc pominięci w swoim regionie, wykonuje ich dokumentację,
- prezentuje je w ciekawy, oryginalny sposób na fotografiach,
- przygotowuje ciekawą, atrakcyjną informacyjnie i wizualnie prezentację sylwetek,
- samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przynależności do literatury faktu,
- samodzielnie tworzy oryginalną, twórczą, pomysłową animację ,
- prezentuje rozbudowaną wypowiedź poświęconą filozoficznej wymowie utworu,
- samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego metaforycznej wymowy,
- przeprowadza interesujący wywiad, w którym w atrakcyjny sposób przedstawia rozmówcę,
- pisze rozwiniętą recenzję filmu –eksponuje część oceniającą ,
- nagrywa oryginalny twórczy filmik ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami z celowo stosowanymi środkami języka filmowego,
- samodzielnie interpretuje rzeźby ze szczególnym uwzględnieniem ich metaforycznych znaczeń,
- samodzielnie przygotowuje rozwiniętą, ciekawą autoprezentację.

Kształcenie językowe i ortografia

- bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na litery i głoski,
- bezbłędnie określa rolę *i* w wyrazach,
- omawia proces powstawania głosek,
- bezbłędnie określa cechy głosek,
- rozpoznaje wszystkie rodzaje upodobnień, nazywa je, poprawnie wymawia,
- bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na sylaby,
- bezbłędnie stosuje akcent w swoich wypowiedziach,
- bezbłędnie podaje treść i zakres znaczeniowy różnorodnych wyrazów,
- omawia proces powstawania nazw osobowych, zapisuje je bezbłędnie ,
- zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw osobowych,
- swobodnie posługuje się nazwami miejscowymi,
- zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw miejscowych,
- poprawnie tworzy i zapisuje wszystkie nazwy mieszkańców,

- używa kolokwializmów tylko wówczas, gdy jest to uzasadnione,
- świadomie stosuje się w swoich wypowiedziach do norm językowych różnego rodzaju
- omawia proces zapożyczania wyrazów,
- świadomie i celowo stosuje poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach,
- unika stosowania szablonów językowych, krytycznie ocenia je w cudzych wypowiedziach,
- świadomie unika popełniania błędów językowych, zna ich rodzaje i mechanizm powstawiania.
- świadomie i skutecznie przeciwstawia się manipulacji językowej.